

praktijk voor
psychosociale therapie
Lia Charité

Notenboom 6
5682 HZ Best
0499 398302
info@liacharite.nl
www.liacharite.nl

Non-verbal Learning Disability (NLD) / Non-Verbale leerstoornis

Lia Charité, versie 6, 30 januari 2007

NLD is nog een tamelijk onbekende “nieuwe” stoornis. Onderstaande tekst is een bewerking van het artikel "Een nieuw etiket" door Alette van Doggenaar, gepubliceerd in het [NRC Handelsblad](#) van Zaterdag 9 april 2005, bijlage Wetenschap en Onderwijs

Een moeder vertelt over haar kind:

“ Als baby was hij heel onrustig, hij huilde veel en hij sliep slecht. Het bleek een jongetje van uitersten en hij kon sterk wisselende stemmingen hebben. Hij ontwikkelde zich ook niet helemaal zoals verwacht. Hij begon wel iets te doen met een potlood, maar tot tekenen is het niet gekomen. Puzzelen deed hij nooit. Je denkt dan dat hij dit niet leuk vindt, maar later kom je er achter dat hij er te veel moeite mee heeft. Op school liep het niet lekker. Hij was snel op zijn tenen getrapt. Ook zijn motorische vaardigheden lieten te wensen over. In overleg is besloten om hem groep 2 over te laten doen. Ook tijdens dat jaar bleven de problemen groot. We hebben een tijdje gedacht dat hij misschien wel ADHD had, maar dat was het niet. De school dacht weer aan een taalprobleem, maar de logopediste was het daar niet mee eens. Na veel aandringen van onze kant is hij door de schoolbegeleidingsdienst getest en daaruit kwam een IQ-score van 86. Voor mijn gevoel klopte die score niet. Hij is niet verstandelijk beperkt. Hij is juist bijdehand. Uiteindelijk is hij naar het speciaal onderwijs gegaan”.

Toen de moeder informatie kreeg over NLD had ze direct het gevoel dat het over haar zoon ging. Een gespecialiseerde kinderneuropsycholoog gaf haar gelijk.

Volgens de moeder is het fijn dat je een stoornis eindelijk een naam kunt geven. Op school zijn ze er ook blij mee. Ze weten beter hoe ze met je kind om moeten gaan.

De Canadese neuropsycholoog Byron Rourke

NLD is voor het eerst beschreven door de Canadese neuropsycholoog Byron Rourke.

De Praktijk Kinderneuropsychologie van dr. Annemaike Serlier-van den Bergh in Waalre.

Zeven jaar geleden had nog nauwelijks iemand gehoord van de leerstoornis NLD. Nu komen er in bovengenoemde praktijk jaarlijks drie- tot vierhonderd kinderen om getest te worden op deze stoornis. Vijfenzestig procent hiervan krijgt inderdaad de diagnose.

Dr. Serlier promoveerde in 2002 op een onderzoek waarbij ze ouders ondervroeg van bijna 4.000 Nederlandse kinderen in de basisschoolleeftijd.

Zij concludeerde dat zo'n vijf procent van de scholieren in het reguliere onderwijs kans heeft op de stoornis. In het speciaal onderwijs zou dat percentage zelfs op tien liggen.

NLD: een complex syndroom, waarbij veel verschillende vaardigheden in het geding zijn:

- Visueel-ruimtelijk zijn NLD'ers uitgesproken zwak terwijl ze auditief-verbaal juist goed functioneren. Bij een standaard IQ-test is dat verschil goed te meten. Er is dan sprake van een groot verschil tussen de verbale en de zogeheten performale intelligentie (ruimtelijke vaardigheden en probleemoplossend vermogen). Dat wordt ook wel een disharmonisch profiel genoemd.
- Het ontbreken van inzicht en overzicht.
- Na een moeizame start gaan ze vaak technisch goed lezen maar het begrijpend lezen blijft moeite kosten.
- Rekenproblemen komen veel voor
- Visuele informatie is moeilijk te begrijpen
- De fijne motoriek laat te wensen over wat zich onder andere kan uiten in een onleesbaar handschrift
- Het slechte ruimtelijk inzicht maakt dat ze regelmatig verdwalen, zelfs in een gebouw waar ze vaker komen
- Het werktempo is laag
- Planning en ordening zijn moeilijk
- Uit het hoofd leren gaat vaak goed maar dat is een compensatie voor gebrek aan inzicht
- Nieuw situaties leveren problemen op omdat die om overzicht en interpretatie vragen en dat gaat ze slecht af
- Ze hebben vaak sociaal-emotionele problemen. Ze snappen non-verbale signalen als gezichtsuitdrukkingen niet goed. Ze vatten alles letterlijk op, ook grapjes, waardoor ze lang niet altijd mee lachen met anderen. Pesten kan het gevolg zijn van dat 'sociaal onhandige' gedrag
- En extra valkuil is dat ze ouders en leerkrachten op het verkeerde been zetten omdat het zulke vlotte praters zijn. De verwachtingen zijn daardoor hoog gespannen.

Het vaststellen van de stoornis:

Aan de hand van een neuropsychologisch- onderzoek en op basis van informatie van de ouders bepalen neuropsychologen of er sprake is van NLD.

Waaruit bestaat het neurologisch onderzoek:

Het neurologisch onderzoek bestaat uit vaardigheidstesten, zoals het neerleggen van een mozaïekpatroon of het maken van een puzzel. Ook begrijpend en technisch lezen worden getest en rekenvaardigheden. Een karakteristieke uitkomst van zo'n onderzoek is bijvoorbeeld dat kinderen dingen die ze zien veel moeilijker onthouden dan dingen die ze horen. Ze zijn aan de andere kant weer heel goed in het onthouden van rijtjes woorden en feiten.

De betekenis van een NLD-verklaring:

Met een NLD-verklaring kan een kind in het voortgezet onderwijs misschien dispensatie krijgen. Zo kunnen kinderen met NLD beter mondeling getoetst worden, omdat het schrijven te veel tijd kost. Deze kinderen krijgen geld voor extra onderwijsbegeleiding.

Zorgcoördinator, Henny Sikken, van de onderwijsbegeleidingsdienst (OBD) Eemland in Amersfoort:

Volgens Henny Sikken komen niet alle kinderen die mogelijk NLD hebben terecht bij een neuropsycholoog. De aangesloten scholen kunnen daar advies en begeleiding krijgen voor

leerlingen met leer- of gedragsmoeilijkheden. Zij zegt: “als we een vermoeden hebben van NLD dan stellen we eerst zelf een behandelingsplan op. We kijken wat het kind nodig heeft om op school goed te functioneren en welke aanvullende begeleiding we moeten inzetten”. De OBD gaat zeker niet meteen over tot het doorsturen van kinderen naar een neuropsycholoog. Dat gebeurt voornamelijk als de ouders dat willen. Zij meent dat diagnosticeren van kinderen geen doel op zich mag zijn. Zij ziet nogal eens dat de diagnose sterk afhangt van degene die naar een kind kijkt. “Een kind dat met dezelfde problemen door een kinderpsychiater wordt onderzocht krijgt meestal een ander etiket. Die kijkt naar gedragssymptomen en ziet dan vaak een aan autisme verwante stoornis of ADHD.

Voor ouders kan een diagnose echter erg belangrijk zijn. Sinds de invoering van het ‘rugzakje’ is een etiket een gewild artikel: wie extra hulp nodig heeft, kan dit rugzakje gebruiken om remedial teaching of andere begeleiding te financieren.

Volgens Henny Sikken krijg je daardoor slagboomdiagnostiek. Beoordelaars worden gedwongen om een ja of nee uitspraak te doen, terwijl het zo zwart-wit bijna nooit ligt.

Allochtonen:

NLD is een diagnose die bijna alleen gegeven wordt aan kinderen met een Nederlandse achtergrond. Dr. Serlier-van den Bergh ziet nauwelijks allochtonen in haar praktijk. Volgens haar volgen deze kinderen een ander verwijzingstraject en komen eerder met gedragsproblemen bij Bureau Jeugdzorg terecht en is het niet zo vanzelfsprekend dat er gekeken wordt naar leerstoornissen.

Wat ook een rol speelt: een onderzoek bij een particuliere praktijk zoals die van Dr. Serlier wordt lang niet altijd vergoed.

Toch wordt NLD ook niet onderkend bij de laagdrempelige schoolbegeleidingsdienst. Henny Sikken zegt: “NLD zien we niet bij vluchtelingen en migrantenkinderen”. Haar verklaring voor dat verschijnsel is de manier van testen. “Bij deze kinderen worden andere IQ-testen gebruikt die minder ‘talig’ zijn. Bovendien scoort deze groep over het algemeen zwakker op taal. Het voor NLD disharmonische profiel komt er dan niet uit. Dat zou de reden kunnen zijn dat er bijvoorbeeld praktisch geen Marokkaanse en Turkse kinderen zijn met de diagnose”.

Verwijzingen

Stichting Speciale zorg voor Kinderen met NLD www.nldinfo.nl Deze stichting is opgericht door mensen die veel met NLD te maken hebben. In het bestuur zitten zowel ouders als professionals. Mensen dus, die de dagelijkse praktijk goed kennen. De Stichting wil kinderen in het onderwijs steunen.

Stichting Speciale zorg voor Kinderen met NLD nld.startmee.nl

Vlaamse NLD site www.nld.be

Nieuwsbrief leren leren en studeren thuis en op school

<http://users.skynet.be/lieven.coppens/nieuwsbrief025.pdf>; nummer 25 pagina 5 en verder over NLD; September 2004 door Lieven Coppens

NLD on the Web www.nldontheweb.org Engelstalige site met veel informatie over NLD

NLD in relatie met andere stoornissen op de website van de Vlaamse vereniging Gilles de la Tourette www.tourette.be/tsplus/nld.shtml

Boeken over NLD

NLD Signaleren, diagnosticeren en behandelen in de onderwijssetting

Auteur: Marieke Molenaar-Klumper, Uitgeverij Swets en Zeitlinger, 2001

ISBN 902651686 x

Non-verbale leerstoornissen (NLD)

Editor: Herbert Roeyers, uitgeverij Acco, 2001

Dit is een themanummer Non-verbale leerstoornissen (NLD) van

TOKK Tijdschrift voor orthopedagogiek, kinderpsychiatrie en klinische kinderpsychologie

26e jaargang nr. 2/3 september 2001

ISBN 9033449161

De non-verbale leerstoornis : basisinformatie

Auteur: Annemaaïke Serlier-van den Bergh, Uitgeverij KNP, 2005

ISBN 9080823856

Als je kind NLD heeft; Gids voor ouders, leerkrachten en hulpverleners

Auteurs: Karl Baert en Gudrun Vanderbeck, Uitgeverij Lannoo

ISBN 9020966359